

Standardi u drvnoj industriji

Poznato je da standardi omogućuju uređivanje poslovnih procesa i efikasnije poslovanje utvrđivanjem zajedničkih termina i pružanjem smernica za održivo poslovanje uz poštovanje propisa, zaštitu ljudi i životne sredine. Kada je nastala potreba za donošenjem standarda iz različitih privrednih delatnosti u svetu i kod nas, sa osvrtnom na stanje standardizacije u drvnoj industriji, bila su pitanja koje smo postavili predstavnicima Instituta za standardizaciju Srbije (ISS). Naše prvo pitanje bilo je:

Šta je standardizacija i ko donosi standarde u našoj zemlji?

– Potreba za zajedničkim radom na donošenju standarda iz različitih oblasti pojavila se posle Drugog svetskog rata, kada je oformljena Međunarodna organizacija za standardizaciju, ISO. Globalno udruživanje stručnjaka na polju elektrotehnike započeto je ranije, u prvoj deceniji dvadesetog veka, osnivanjem Međunarodne elektrotehničke komisije, IEC. Na evropskom nivou takođe postoje dve organizacije: CEN i CENELEC, koje ujedinjuju stručnjake iz evropskih zemalja.

– Na ovim prostorima, još u Kraljevini Jugoslaviji nastala je prva ustanova koja se bavila standardima, tadašnjim normama – Nacionalni tehnički komitet za normalizaciju. Od tada je standardizacija u našoj zemlji prošla kroz niz formalnih i organizacionih promena. *Zlatno doba* standardizacije definitivno je bilo vreme

postojanja jugoslovenskih standarda, opštepoznatih i korišćenih kao sinonim za kvalitet. Primena JUS standarda bila je obavezujuća dok se današnji standardi, za razliku od njih, primenjuju na dobrovoljnoj osnovi. SRPS standardi, koje donosi nacionalno telo za standardizaciju Republike Srbije, Institut za standardizaciju Srbije (ISS), usaglašeni su sa međunarodnim i evropskim standardima. Na taj način uklanjaju se tehničke barijere u trgovini i stvaraju se uslovi za slobodan protok roba, odnosno izvoz. Pored toga, utvrđivanjem zajedničkih termina i pružanjem smernica za održivo poslovanje uz poštovanje propisa, zaštitu ljudi i životne sredine, standardi omogućuju uređivanje poslovnih procesa i efikasnije poslovanje.

Trenutno u našoj zemlji postoji više od 30.000 važećih SRPS standarda, koji su u nadležnosti 167 komisija za standarde i srodne dokumente. U ovim komisijama volonterski je angažovano oko 1.500 domaćih stručnjaka: predstavnika privrednih društava, naučno-istraživačkih organizacija, obrazovnih ustanova, državnih organa, udruženja i drugih zainteresovanih strana – bio je odgovor predstavnika ISS.

Kakva je situacija standardizacije u drvnoj industriji?

– Standardizacija u oblasti drvne industrije odnosi se na utvrđivanje jedinstvene terminologije, definisanje metoda ispitivanja, kao i na zahteve u pogledu kvaliteta i bezbednosti. Stan-

dardi nastaju konsenzusom, kao rezultat naučnih saznanja i najbolje prakse. Zbog toga je praćenje novih standarda način za uvođenje inovacija i prihvatanje svetskih trendova.

Srpski standardi u drvnoj industriji donose se u okviru 6 komisija za standarde, koje prate rad odgovarajućih evropskih i međunarodnih tehničkih komiteta. Pored obaveze usvajanja evropskih (EN) standarda kao srpskih standarda, planom donošenja srpskih standarda svake godine utvrđuje se koji međunarodni (ISO) standardi će biti usvojeni kao SRPS standardi. Pri tome, važno je uzeti u obzir potrebe zainteresovanih strana i zato Institut za standardizaciju Srbije u periodu pripreme plana upućuje javni poziv za davanje predloga za nove standarde. Takođe, stručnjaci se mogu aktivno uključiti u rad neke od komisija za standarde i na taj način uticati na razvoj nacionalne standardizacije u svojoj oblasti.

U oblasti drvne industrije usvojena su 1.569 SRPS standarda i 67 projekata je u pripremi. Nacrti standarda u fazi javne rasprave biće dostupni na veb-sajtu ISS-a (www.iss.rs) i svi zainteresovani mogu dati komentar na njihov sadržaj. U toku je javna rasprava za dva standarda iz serije SRPS EN ISO 19085, koja se odnosi na bezbednost mašina za obradu drveta. Krajem decembra meseca počela je javna rasprava za još jedan srpski standard iz ove serije.

Kako se dobija nacionalni znak usaglašenosti sa srpskim standardom?

– Organizacije koje žele da imaju zvaničnu potvrdu o korišćenju standarda mogu dobiti nacionalni znak usaglašenosti sa srpskim standardima. Reč je o novom konceptu, čija primena treba da predstavlja poruku proizvođača i pružalaca usluga o visokom stepenu pouzdanosti, kvalitetu i brizi o potrošačima, kao i o konkurentnosti na tržištu. Nacionalni znak usaglašenosti sa srpskim standardima dodeljuje Institut za standardizaciju Srbije, prema pravilima i procedurama koji su uspostavljeni na osnovu Zakona o standardizaciji, osnivačkog akta i Statuta Instituta. Njegova upotreba uticaće na sticanje i povećanje poverenja potrošača i prepoznavanje proizvođača odnosno pružaoca usluga na tržištu – odgovor je predstavnika ISS. ■

